

Sportpark “De Houwakker” Ospel

Voor vitaliteit en saamhorigheid

**Het belang van sportverenigingen voor
leefbaarheid in kleine kernen**

Een gezamenlijk initiatief van clubs en verenigingen in Ospel

Augustus 2024

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	4
2	Inleiding.....	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Doelstelling	6
2.3	In groter perspectief	6
2.3.1	Karakterschets Ospel	6
2.3.2	Woningbouw in Ospel	6
2.3.3	Vitaliteit en vergrijzing.....	8
2.3.4	Saamhorigheid en sociale cohesie.....	9
2.3.5	Sport en jeugd, trends en ontwikkelingen	9
3	Ontwikkelingen en uitdagingen van verenigingen in Ospel	11
3.1	Ontwikkelingen per club	11
3.1.1	RKSVO	11
3.1.2	TC de Meulenslag.....	12
3.1.3	Hondenclub Fun en Focus	13
3.1.4	Handboogschutterij Wilhelmina	13
3.1.5	MEOS Handbal.....	14
3.1.6	Fortutas volleybal (trainings faciliteiten)	14
3.1.7	Stichting Soo Bak-Gi: Taekwon-Do en Tigers.....	14
3.1.8	Jong Nederland Ospel	15
3.1.9	E-Power	15
3.1.10	Basisschool de Schrank.....	15
3.2	Ontwikkelingen overkoepelend	16
3.2.1	Vrijwilligerswerk	16
3.2.2	Onderhoud accommodaties.....	17
3.2.3	Recreatief versus prestatief sportklimaat	17
3.2.4	De gymzaal in Ospel.....	17
4	Het belang van sportverenigingen voor de toekomst van leefbaarheid in Ospel	19
4.1	Tegengaan teruglopende ledenaantallen	19
	Conclusie	19
4.2	Maatschappelijke waarde van een sport in kleine kernen	20
	Conclusie	21
4.3	Het belang van goede voorzieningen	21
5	Sportpark “De Houwakker” als gezamenlijke toekomstvisie voor “groot” Ospel	22
5.1	De situering van het beoogde sportpark	22

5.2	De bestaande situatie van Sportpark de Houwakker	23
5.3	Een mogelijke nieuwe situatie voor Sportpark de Houwakker	23
5.4	De keuze voor een Sportzaal ipv een Gymzaal	25
5.5	Draagvlak voor het plan	25
5.6	De gewenste roadmap en planning	26
5.7	De volgende stappen.....	26
6	Slotbeschouwing en verzoek.....	26
6.1	Verzoek.....	27
7	Referenties en Bijlagen	27

1 Samenvatting

Dit rapport betreft een conceptplan voor de ontwikkeling van Sportpark "De Houwakker" in Ospel. Het doel van het project is om de vitaliteit en saamhorigheid in de gemeenschap te bevorderen door sportverenigingen te ondersteunen en te centraliseren. De aanleiding voor het plan is de verouderde staat van de huidige sportfaciliteiten en de afname van vrijwilligerswerk en ledenaantallen bij verenigingen.

Om tot dit conceptplan te komen is er een werkgroep opgericht waarin veel verenigingen van Ospel en omstreken zijn betrokken. De betrokken verenigingen en instanties zijn: RKSVO, TC de Meulenslag, Hondenclub Fun & Focus, Handboogschutterij Wilhelmina, MEOS handbal, Fortutas volleybal, Stichting Soo Bak-Gi: Taekwon-Do en Tigers, Jong Nederland Ospel, E-power en basisschool de Schrank.

Daarnaast wordt het rapport en plan ook gesteund door Dorpsraad Ospel en Dorpsraad Ospeldijk.

Conclusies:

1. Noodzaak voor Vernieuwing: Er is een dringende behoefte aan modernisering van sportfaciliteiten om de leefbaarheid van Ospel te waarborgen. Dit geldt zowel voor de sportverenigingen als voor de basisschool die afhankelijk is van een geschikte gymzaal.
2. Voorstel voor Sportzaal: In plaats van een eenvoudige gymzaal, wordt een sportzaal voorgesteld vanwege de grotere mogelijkheden voor verschillende sporten en evenementen, wat de duurzaamheid en bruikbaarheid van de faciliteit vergroot.
3. Gemeenschapsbetrokkenheid: Er is breed draagvlak onder de verenigingen en de gemeenschap voor de realisatie van dit sportpark. De samenwerking tussen gemeente en gemeenschap wordt als essentieel beschouwd voor het succes van het project.
4. Urgentie: Het project kent een zekere urgentie vanwege de noodzakelijke vervanging van verouderde infrastructuur en de behoeften van verschillende verenigingen, zoals het kunstgrasveld voor RKSVO en de renovatie van de tennisbanen van TC de Meulenslag.

Verzoek:

De werkgroep verzoekt aan de gemeente Nederweert (college van B&W en de gemeenteraad) om een haalbaarheidsstudie uit te voeren, de gemeenschap actief te betrekken bij de verdere planning, en te kiezen voor een veelzijdige sportzaal in plaats van een gymzaal om aan toekomstige behoeften te voldoen.

1. Haalbaarheidsstudie: Start met een grondige haalbaarheidsstudie om de technische en financiële aspecten van het sportpark in kaart te brengen. Deze studie moet klaar zijn in april 2025.
2. Betrekken van de gemeenschap: Blijf de lokale gemeenschap en alle belanghebbenden actief betrekken bij de planning en ontwikkeling van het sportpark om een breed draagvlak te verzekeren.
3. Samenwerking binnen de gemeente: Werk nauw samen binnen de Gemeente Nederweert om de benodigde grondposities en budgetten veilig te stellen. Duidelijke afspraken over tijdspaden en verantwoordelijkheden zijn essentieel voor een succesvolle realisatie.
4. Focus op veelzijdigheid: Kies voor de bouw van een sportzaal in plaats van een gymzaal. Dit biedt meer mogelijkheden voor verschillende sporten en evenementen, waardoor de zaal een centraal punt in de gemeenschap wordt en beter aansluit bij de toekomstige behoeften.
5. Promotie en communicatie: Ontwikkel een communicatieplan om de voordelen en mogelijkheden van het nieuwe sportpark breed uit te dragen binnen de gemeenschap. Dit helpt om de betrokkenheid en steun van de inwoners te behouden en te versterken.

6. Monitoring en evaluatie: Voer een continue monitoring en evaluatie uit van de voortgang en effecten van het sportparkproject. Dit zorgt ervoor dat eventuele problemen tijdig worden geïdentificeerd en aangepakt.

Betrek bij elk van deze punten de leden van de werkgroep.

Met dit rapport en verzoekpunten is de werkgroep ervan overtuigd dat de realisatie van Sportpark De Houwakker een positieve en duurzame bijdrage zal leveren aan de leefbaarheid en vitaliteit van Ospel. De gezamenlijke inzet van de gemeenschap en de gemeente is hierbij van cruciaal belang voor het succes van dit project.

2 Inleiding

Ospel kent een rijk verenigingsleven. Dit verenigingsleven speelt een cruciale rol in het versterken van een gevoel van gemeenschap in de dorpskern van Ospel.

Sportverenigingen in het bijzonder zijn niet alleen een plek voor fysieke activiteit en het bevorderen van gezondheid, maar ook een sociale ontmoetingsplek waar mensen van alle leeftijden en achtergronden samenkomen. Van de ongeveer 4200 inwoners in Ospel heeft ruim de helft direct of indirect betrokkenheid bij deze sportverenigingen, die daarmee een sterk ankerpunt vormen voor de leefbaarheid in het dorp.

Op initiatief van de Ospelse sportverenigingen is een werkgroep opgericht die heeft gekeken naar de wijze waarop sport ook in de toekomst borg kan blijven staan voor vitaliteit en saamhorigheid. De betrokken verenigingen en instanties in de werkgroep zijn: RKSVO, TC de Meulenslag, Hondenclub Fun & Focus, Handboogschutterij Wilhelmina, MEOS handbal, Fortutas volleybal, Stichting Soo Bak-Gi: Taekwon-Do en Tigers, Jong Nederland Ospel, E-power en basisschool de Schrank.

Daarnaast wordt het rapport en plan ook gesteund door Dorpsraad Ospel en Dorpsraad Ospeldijk.

Dit rapport beschrijft de conclusies en een verzoek van deze werkgroep in gezamenlijke overleg met de verschillende verenigingen, hierbij gesteund door een brede achterban uit de Ospelse gemeenschap.

2.1 Aanleiding

Diverse sportverenigingen in Ospel kampen met uitdagingen waardoor het bestaan van de individuele verenigingen onder druk kunnen komen staan. Met name het op peil houden van de verschillende sportaccommodaties en de (vrijwilligers-) organisatie hier omheen zijn een punt van zorg richting de toekomst.

Daarnaast is op 18 september 2023 is door bureau Synarchis (in opdracht van de Gemeente Nederweert) een druk bezochte avond georganiseerd waarin belanghebbenden hun mening konden geven over de toekomst van de gymzaal en binnensport in het algemeen in Ospel. Het volgende citaat uit het rapport van Synarchis geeft aan hoe deze aanwezigen van deze avond zich hierover hebben uitgesproken:

“De belangrijkste uitkomst van deze avond is dat een binnensportaccommodatie in Ospel een bijdrage levert aan de leefbaarheid van de kern. Daarbij is er bij de aanwezigen grote behoefte aan een gemeentelijke visie op sportaccommodaties in de gehele kern (niet alleen voor de gymzaal).”

Naast bovenstaande ontwikkelingen en gebeurtenissen zijn er meerdere thema's die van belang zijn voor een "gezond" Ospel. Thema's als woningbouw (vooral starters, alleenstaanden en ouderen), vergrijzing en vitaliteit, afnemende aantrekkelijkheid van kleine kernen voor jeugd en jongvolwassenen, vormen allen aanleiding om deze zaken in een breder perspectief en in verband met elkaar te bezien.

2.2 Doelstelling

De doelstelling van dit rapport is om aan te zetten tot het onderzoeken en zo mogelijk ontwikkelen van een plan om:

- een gezamenlijk sportpark op De Houwakker te realiseren, zodanig dat dit bestaande sportverenigingen kan accommoderen op een wijze die toekomstbestendig is voor alle sportverenigingen
- een binnensport accommodatie te realiseren die ruime mogelijkheden biedt voor een grotere diversiteit aan sporten en evenementen en aansluit bij de (toekomstige) behoeften van basisschool De Schrank,
- ruimte te creëren woninguitbreiding in Ospel waarbij het sportpark een functie kan vervullen in het kader van een duurzaam ecosysteem.

2.3 In groter perspectief

2.3.1 Karakterschets Ospel

Ospel is samen met Ospeldijk één van de vijf kernen van de gemeente Nederweert. Ospel is van oorsprong een agrarisch dorp en heeft zijn ontstaan te danken aan de veenexploitatie. Het is ontstaan op hoge, zanderige grond, dat als een schiereiland in de enorme Peelmoerassen uitstak. De parochie werd in 1864 gesticht en de naam Ospel zou afkomstig zijn Espenbomen en heide die er meer dan 500 jaar geleden hebben gestaan. De naam Espenbos is later verbasterd in Ospel.

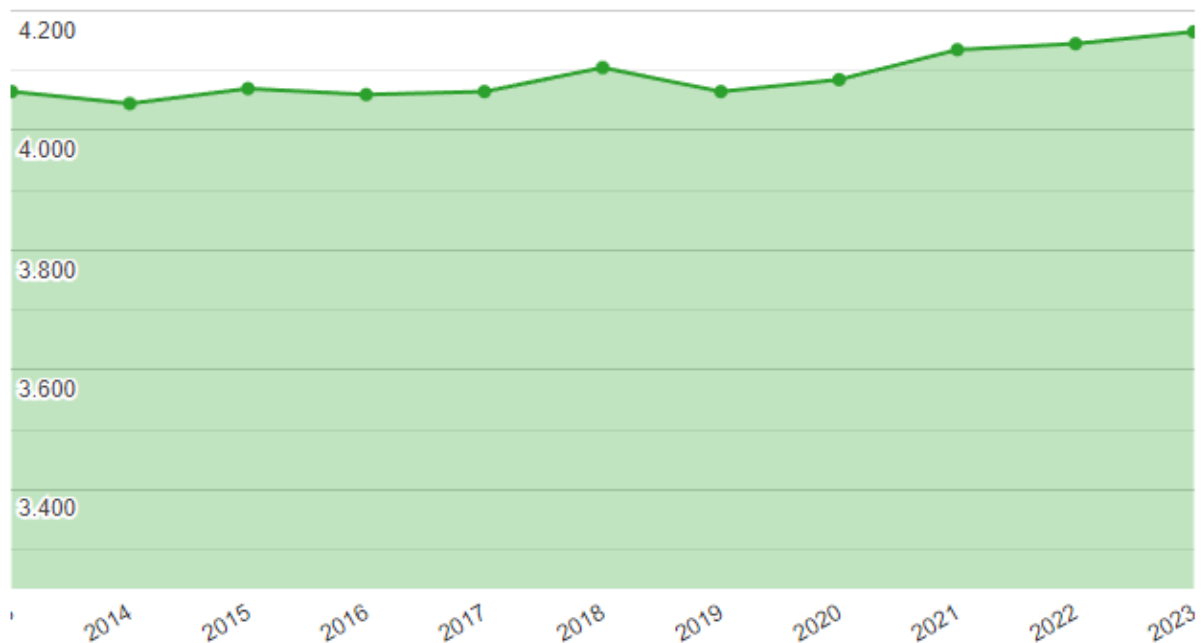
Ospel ligt ten westen van de N266 die van Nederweert naar Someren en Asten loopt. Ten zuiden van de kern ligt de N275 die Nederweert met de kern Beringe van de gemeente Helden verbindt. Vanuit Ospel loopt de Meijelsedijk in noordoostelijke richting naar Ospeldijk. Ospeldijk geeft directe toegang tot het Nationaal Park de Groote Peel.

De bebouwde kern van Ospel kent een aantal opvallende gebouwen zoals de katholieke kerk O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen en de molen de Korenbloem. De kerk dateert uit 1866-1867 en is ontworpen door architect Pierre Cuypers. De molen de Korenbloem is uit 1870 en is in 1990 geheel gerestaureerd. Landschappelijk gezien wordt Ospel gekenmerkt door het agrarisch buitengebied en het Nationaal Park de Groote Peel.

2.3.2 Woningbouw in Ospel

Ospel telt eind 2023 4.165 inwoners verdeeld over 1.770 huishoudens en er zijn in totaal 1.727 woningen. De afgelopen 10 jaren is het inwoners aantal gegroeid met 2,46%.

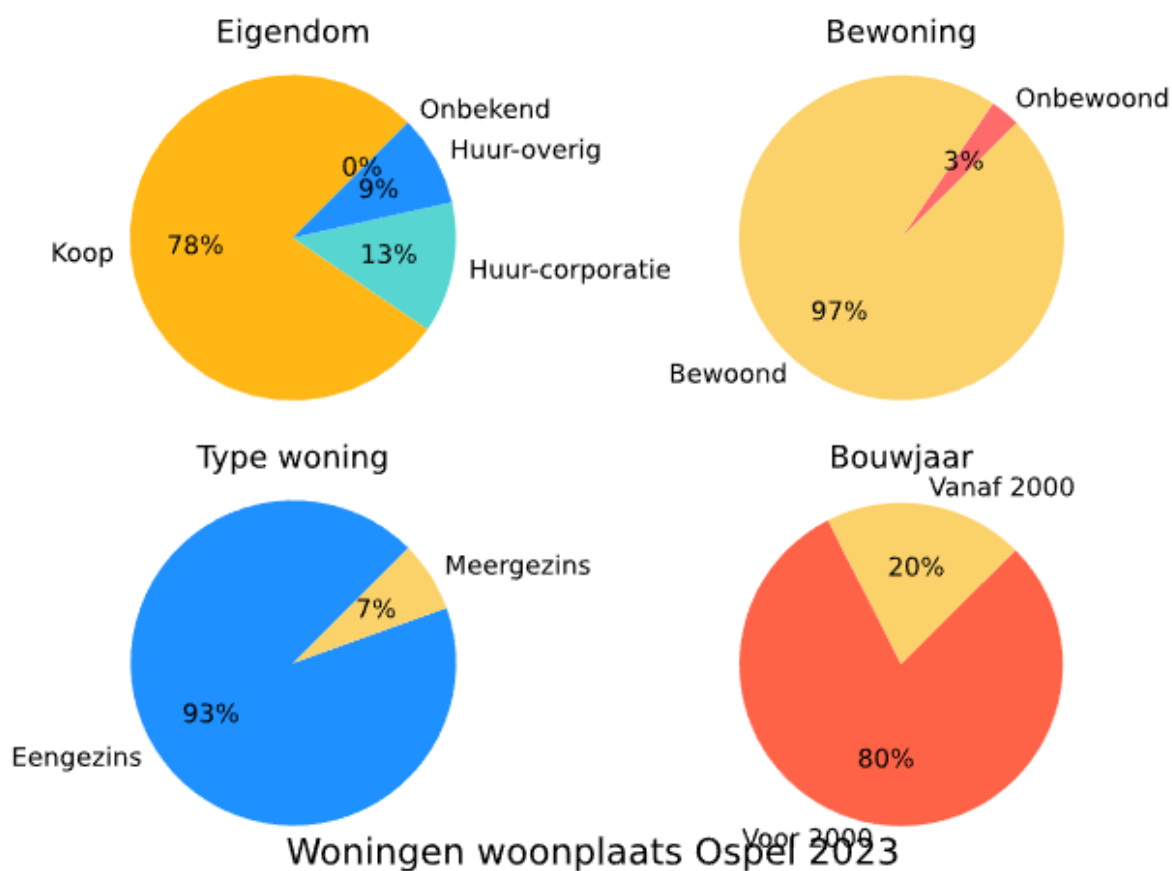
Ospel heeft afgerond een totale oppervlakte van 2.978 hectare, waarvan 2.949 land en 29 water (100 hectare is 1 km²). Woonplaats Ospel telt 1.904 unieke adressen. De gemiddelde dichtheid van adressen is 254 adressen per km².

Figuur 1: Aantal inwoners per jaar in Ospel (bron: allecijfers.nl)

Iets meer dan driekwart (78%) van de woningen bestaat uit koopwoningen. 93% van alle woningen zijn eengezinswoningen. Een vijfde deel van alle woningen is pas vanaf het jaar 2000 gebouwd.

Er zijn 1.727 woningen in de woonplaats Ospel.

Figuur 2: Woning kenmerken (bron: allecijfers.nl)

De gemiddelde woningwaarde in de woonplaats Ospel is €384.000, het percentage inwoners van 65 jaar en ouder is 21% .

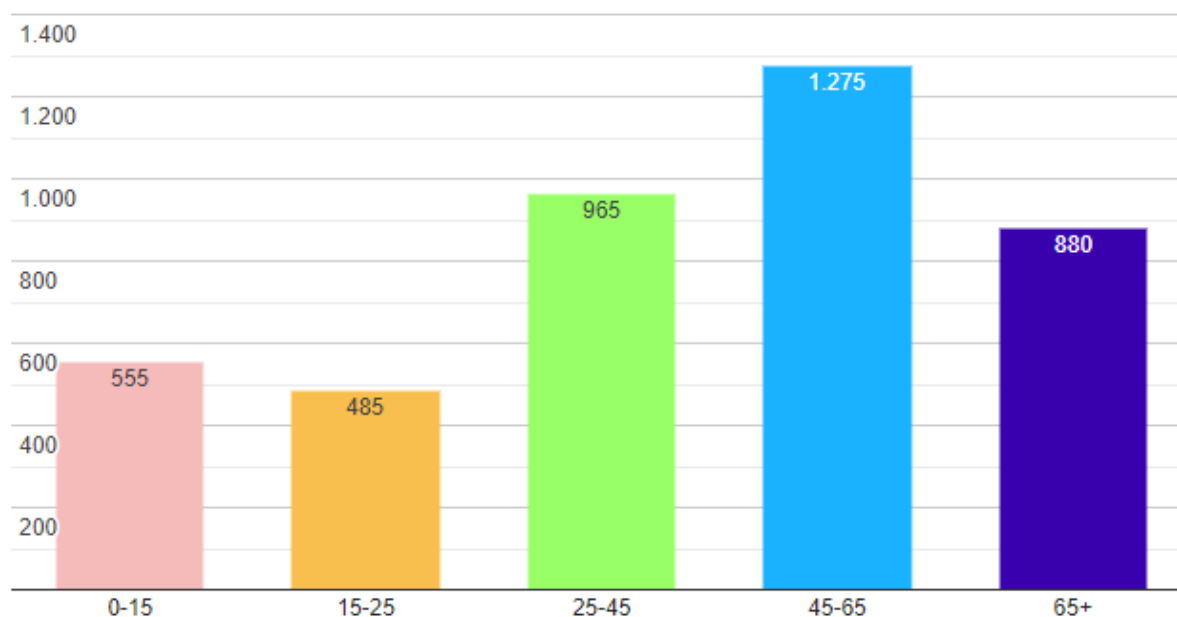
2.3.3 Vitaliteit en vergrijzing

De huishoudsamenstelling bestaat voor 19% uit eenpersoonshuishoudens, 38% bestaat uit huishoudens zonder kinderen en 43% heeft wel kinderen. Van alle inwoners is 66% tussen de 15 en 65 jaar. 13% is jonger dan 15 en 21% is ouder dan 65 jaar in Ospel.

Figuur 3 geeft de verdeling van inwoners van Ospel naar leeftijdscategorieën weer. Eind 2023 waren er 880 65+ inwoners in Ospel. De groep tussen de 45 en 65 jaar is met maar liefst 1275 inwoners de grootste groep in Ospel. Deze groep vertegenwoordigd 31% van de inwoners van Ospel en zal binnen nu en 20 jaar allemaal tot 65+ behoren. Vitaliteit van ouderen is nu al een uitdaging, deze uitdaging zal de komende jaren nog groter worden. Beweging van de huidige en toekomstige 65+ generatie is van cruciaal belang om inwoners langer thuis te laten wonen en de zorg in de toekomst te ontlasten.

Om Ospel niet helemaal te laten vergrijzen, is het belangrijk dat de jeugd voldoende faciliteiten heeft in Ospel en deze niet hoeft te gaan opzoeken buiten de kern.

Sporten is een belangrijke factor en faciliteit voor de jeugd, maar voor de (jong) volwassenen.

Figuur 3: Inwoners Ospel naar leeftijd (bron: allecijfers.nl)

2.3.4 Saamhorigheid en sociale cohesie

In een recent onderzoek van de Dorpsraad Ospel tijdens het Doospels Café in 2022, kwam naar voren dat de inwoners van Ospel met name trots zijn op de saamhorigheid. Met stipt op nummer 1 bij de vraag waar de inwoners trots op zijn staat het grote verenigingsleven.

Die laatste werd ook al genoemd in het visiedocument 'Fan van Doospel' (zie referentie 2), opgesteld door de Dorpsraad Ospel en aangejaagd door buro Negen. Hierbij is de input van de verenigingen genomen tijdens verschillende bijeenkomsten om verenigingen meer te laten samenwerken en elkaar te laten versterken.

12 | FAN VAN DOOSPEL

FAN VAN DOOSPEL | 13

Figuur 4: de ambities van Doospel Verenigt, vastgelegd in visiedocument Fan van Doospel

Ospel kent een rijk verenigingsleven. Iedere vereniging in Ospel (in 2019 waren dit er nog meer dan 60!) kampt wel met uitdagingen. Veel genoemde opmerkingen zijn het dalend aantal leden, het vinden van voldoende vrijwilligers, afstemmen van activiteiten en accommodaties. De Dorpsraad Ospel heeft in samenwerking met buro Negen hiertoe een visiedocument gecreëerd wat als doel heeft de verenigingen meer te laten samenwerken. Dit komt de sociale cohesie in Ospel sterk ten goede!

Uit onderzoek blijkt dat 38% van de inwoners tussen 18 en 65 jaar zich regelmatig eenzaam voelt. Van de 65+ ers is dit zelfs 46%. De sociale cohesie en saamhorigheid zijn essentieel om dit te verbeteren.

2.3.5 Sport en jeugd, trends en ontwikkelingen

We zien de afgelopen jaren steeds minder lidmaatschappen bij verenigingen. Er is meer ongeorganiseerd, minder structuur dan 10 jaar geleden. Daarnaast zien we het zogenaamde consumentisme toenemen: steeds meer leden willen zelf wel sporten (consumeren), maar zijn niet langer bereid iets terug te doen voor de betreffende vereniging, bijvoorbeeld door zich in te zetten als vrijwilliger. Er is sprake van een mindere binding met verenigingen dan 10 jaar geleden.

51,5% van de inwoners van Ospel voldoet aan de beweegrichtlijnen. 49,6% van de inwoners sport wekelijks.

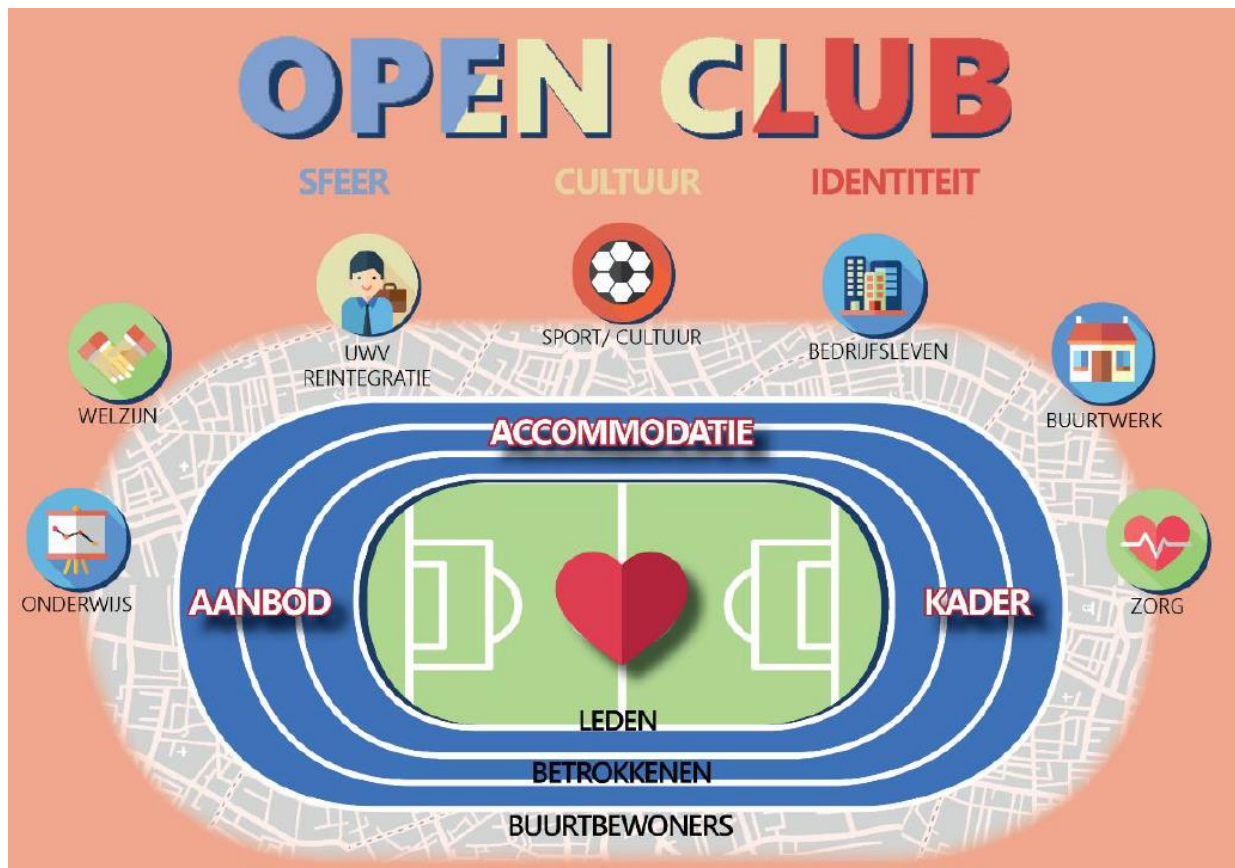
Leeftijdscategorie	Aantal inwoners	Percentage lidmaatschappen	Potentiële leden sportverenigingen Ospel
0 – 10 jaar	555	21,0	439
15 – 25 jaar	485	49,9	243
25 – 45 jaar	965	27,6	699
45 – 65 jaar	1.275	20,0	1.020
65+	880 52%	16,8	732 56%
Totaal	4.160	25,5	3.133

Figuur 5: Sportlidmaatschappen en potentieel (bron: buro Negen)

Trends die we zien op sportgebied is dat verenigingen steeds meer hun aanbod aanpassen voor meerdere doelgroepen, van jong tot oud. Daarnaast zijn zogenaamde walking sports in opkomst.

Daar waar het in het verleden bij een sportvereniging met name draaide om het sporten zelf, speelt tegenwoordig de ontmoetingen en het creëren van sociale contacten een steeds grotere rol.

De ontmoetingsplaats wordt hierbij steeds belangrijker. Een plaats met een open karakter waar mogelijk meerdere verenigingen gebruik van kunnen maken. Het doel hierbij is geen concurrentie van elkaar te zijn, maar te stimuleren dat sporten belangrijk is voor alle inwoners binnen de gehele gemeenschap. Dit wordt ook wel een open club genoemd waarbij sporten belangrijk is, maar niet het enige doel. In de buurt van Ospel (en Nederweert) zijn al enkele goede voorbeelden van een open club gerealiseerd. Denk aan Roggel en Nunhem (gemeente Leudal).

Figuur 6: een recente trend is de open club voor alle inwoners en meer dan alleen sport

3 Ontwikkelingen en uitdagingen van verenigingen in Ospel

3.1 Ontwikkelingen per club

Dit rapport is opgesteld met hulp van betrokken verenigingen in Ospel en omstreken. Voornamelijk sportverenigingen die in Ospel gehuisvest zijn, of dit tot enkele jaren geleden waren.

Naast sportverenigingen zijn er ook ontwikkelingen rondom de hondensport, Jong Nederland Ospel en de Basisschool de Schrank meegenomen in dit rapport.

3.1.1 RKSVO

RKSVO (Rooms Katholieke Sport Vereniging Ospel) is de voetbal vereniging van Ospel en bestaat inmiddels al 75 jaar. Met 459 leden is het de grootste vereniging van Ospel (cijfers 12-7-2024).

Voor RKSVO bestaat er al langere tijd de wens om een kunstgras veld te realiseren. Dit omdat op een normaal grasveld bij langere tijd neerslag, het veld onbespeelbaar wordt en trainingen en wedstrijden komen te vervallen. Het spelaanbod wordt met een kunstgrasveld verhoogd.

Daarnaast is er een behoefte om alle velden aan 1 zijde van de weg de Houwakker te realiseren. Dit komt de infrastructuur en de (verkeers-)veiligheid (spelers hoeven niet over te steken) ten goede.

De huidige velden 3 en 4 komen dan te vervallen en zouden bijvoorbeeld voor woningbouw kunnen worden ingezet. Zie hoofdstuk 5.3 verder op in dit rapport.

Voetbalvereniging RKSVO maakt voor de trainingen van de jongste jeugd in de wintermaanden (november – februari) gebruik van de huidige gymzaal. Ook gebruiken zij de huidige gymzaal af en toe voor hun veteranen. De senioren voetballen in de wintermaanden in een sporthal in Nederweert of Heythuysen of op een kunstgrasveld in de buurt.

Een sportzaal (2 zaaldelen) zou meer mogelijkheden bieden voor de sportverenigingen van Ospel dan de huidige gymzaal.

Daarnaast stelt RKSVO de accommodatie ter beschikking aan de handboogvereniging. Zij trainen in de zomerperiode (april-oktober) op een buitenbaan. Vanaf schooljaar 2024-2025 maakt ook Basisschool De Schrank gebruik van 2 velden. Groep 7 en 8 krijgt dan buiten gymles met ongeveer 80 kinderen. Een nieuwe gymzaal op het sportpark vergroot het sport- en spelaanbod voor de leden van RKSVO en de leerlingen van basisschool de Schrank en versterkt de leefbaarheid in Ospel.

3.1.2 TC de Meulenslag

TC de Meulenslag is de tennisvereniging van Ospel en bestaat inmiddels al 47 jaar. Met ruim 200 leden is het de tweede grootste sportvereniging van Ospel.

TC de Meulenslag staat aan de vooravond van enkele grote uitgaven voor de club. Denk aan het renoveren van de tennisvelden, hetgeen bij normaal gebruik iedere 15 tot 20 jaar moet gebeuren. TC de Meulenslag heeft zogenaamde kunstgras banen waarbij de hoogte van het gras minimaal 5 mm moet zijn om nog toernooien en wedstrijden in KNLTB verband te mogen spelen. De inschatting is dat met goed onderhoud de velden nog 3 a 4 jaar mee kunnen gaan.

Naast de tennisvelden is ook de omheining dringend aan vervanging toe na bijna 20 jaar dienst gedaan te hebben.

Naast de velden en de omheining is ook het clubgebouw dringend toe aan renovatie. De laatste renovatie is inmiddels ook al weer meer dan 15 jaar geleden. Zo bestaat het gebouw uit enkel glas, verouderde CV installatie en douche faciliteiten. Onderzoek is gestart naar het verduurzamen van het clubgebouw. Denk hierbij aan nieuwe kunststof kozijnen met dubbel HR++ glas en zonnepanelen om een groot deel van het stroomverbruik te compenseren.

Naast de uitdagingen in de accommodatie en het terrein, is het bestuur bezig met oriëntatie van innovatie in de tennissport. Zo is padel een sterk opkomende sport, maar zijn ook nieuwe tennis varianten als pickleball in opkomst in Nederland.

Steeds meer tennisverenigingen, buiten de gemeente Nederweert, leggen dergelijke padel of pickleball banen aan om enerzijds de leden te behouden en anderzijds nieuwe (jonge) leden te werven.

Het aanleggen van een padel of pickleball baan op de huidige locatie aan het Molenpad, is niet mogelijk. Dit in verband met de geldende geluidsnormen (omgevingsvergunning).

Dit in combinatie met de aankomende investeringen in het huidige terrein en accommodatie, heeft de club en de leden doen besluiten om te onderzoeken om een nieuwe locatie (Sportpark Houwakkerpark) nieuwe mogelijkheden biedt.

Denk aan nieuwe sporten zoals padel en pickleball, maar ook aan een mogelijkheid om eventueel in een sportzaal binnen te tennissen, of pickleball te spelen.

3.1.3 Hondenclub Fun en Focus

Naast de huidige voetbalvelden, op het voormalige buitenterrein van de Handbalclub Ospel, is hondenschool Fun en Focus gevestigd.

De huidige accommodatie is sterk verouderd. Bij het eventueel verplaatsen van de hondenschool om een sportpark te kunnen realiseren, moet er bij het sportpark een nieuwe plek voor de hondenschool worden gerealiseerd.

Voor de hondenschool is voldoende vierkante meters grasveld en eventueel een stukje verhard terrein wenselijk. Het terrein moet omheind en afsluitbaar zijn i.v.m. de loslopende honden.

Voor het geven van trainingen in de avonduren en wintermaanden is veldverlichting noodzakelijk. De oppervlakte van het huidige terrein is een goede graadmeter voor de wensen van de hondenclub.

Naast een kantine (mag gezamenlijk met andere verenigingen) is er een eis om opslag voor materialen te hebben. Hierbij moet gedacht worden aan een oppervlakte ten grootte van 2 garageboxen en 1 zeecontainer.

De kantine moet een ruimte bieden om onder andere lezingen te kunnen organiseren en ruimte bieden voor circa 50 personen. Er is de wens voor een eigen accommodatie met keuken en toilet en parkeergelegenheid.

De concept schetsen in Figuur 10 zijn bedoeld als concept en zijn geen definitieve afmetingen en indeling.

3.1.4 Handboogschutterij Wilhelmina

Handboogschutterij Wilhelmina is gevestigd bij woonwijk Lemmenhoek (tussen de Lemmenhoek en de Pastoor Vullersstraat). De vereniging telt een 104 leden, met een gemiddelde leeftijd van 44 jaar. De accommodatie van de vereniging is gerealiseerd in 1990 en hierdoor dient het verenigingsgebouw bouwkundig onderhouden te worden. Zij hebben een MJOP waar zij begroot hebben wat er verwacht gaat worden aan gebouw gebonden kosten. In het verenigingsgebouw is de mogelijk om enkele disciplines van hun sport te beoefenen, echter om beter te kunnen voldoen aan de diverse disciplines binnen de handboogsport is er enkele jaren geleden een samenwerkingsverband aangegaan met RKSVO. Zodoende kon er beter voldaan worden aan de diverse disciplines, om ook zodoende de huidige leden te behouden binnen de vereniging. Hierdoor is de mogelijkheid ontstaan om ook op afstanden tot 90 meter te kunnen trainen. Het eerder uitblijven van deze mogelijkheden heeft er door doen toe leiden dat enkele leden de vereniging verlieten om hun heil buiten de gemeentegrens te gaan zoeken.

Gezien de bestaande samenwerking met RKSVO voor het schieten op lange afstand, lijkt een volgende stap om over een eigen schietbaan te beschikken, welke qua beschikbaarheid niet afhankelijk is van de beschikbaarheid van het sportpark van RKSVO. Of een complete nieuwbouw op hele lange termijn benodigd is, is afhankelijk van diverse factoren. Uiteindelijk zal hier dan beter rekening kunnen worden gehouden met de (sportieve) wensen en verduurzaming.

3.1.5 MEOS Handbal

MEOS Handbal is ontstaan door een fusie van Handbalclub Ospel en HV Merefeldia. In 2015 zijn de beide verenigingen gefuseerd. HV Merefeldia is opgericht op 14 januari 1963 en HC Ospel werd officieel opgericht op 10 juli 1964.

De vereniging heeft inmiddels ruim 265 leden en traint vrijwel dagelijks in de dubbele sporthal in het centrum van Nederweert (de Bengele). Op zaterdag en zondag worden de wedstrijden gespeeld.

Gezien de bezetting van de sporthal en de vele gebruikers, is het voor een groeiende vereniging als MEOS Handbal niet meer mogelijk om voldoende trainingen in te plannen en voor de wedstrijden wordt regelmatig uitgeweken naar sporthallen in de regio. In 2024 zijn er bijvoorbeeld geen keeperstrainingen gegeven in verband het niet beschikbaar hebben van een accommodatie en trainen 5 E-jeugd teams (41 personen) tegelijk in één sporthal. Dit is niet gewenst en tast het niveau van de trainingen aan.

Juist gezien de ambities van de MEOS Handbal om zich te handhaven in de landelijke klasse (1e divisie in 2024 en 2025) is het van belang dat de jeugd de ruimte krijgt om zich te ontwikkelen. Het belang om talent te identificeren en de mogelijkheid te bieden om binnen de vereniging door te stromen naar de landelijke top is een belangrijke pijler in het opleidingsprogramma, dat specifiek uitgaat van opleiding in de eigen gemeente.

Wanneer er in Ospel op een sportpark ook een sporthal zou worden gerealiseerd, dan biedt dit MEOS enorme kansen. Niet alleen komt een groot deel van het ledenbestand uit Ospel (uit de voormalige club HC Ospel), ook kan er voor trainingen en wedstrijden van F-jeugd uitgeweken worden naar een sportzaal in Ospel.

De minimale afmetingen van een sportzaal zijn 22x28 meter met een hoogte van 7 meter. Hiermee zou de zaal ook voldoen aan de eisen die gesteld worden aan bewegingsonderwijs en kan MEOS handbal op een correct niveau haar trainingen aanbieden aan de inwoners van Ospel en omstreken.

3.1.6 Fortutas volleybal (trainings faciliteiten)

Volleybal Club Fortutas bestaat al 44 jaar en heeft 130 leden. VC Fortutas heeft haar oorsprong in Ospel als Volleybalclub Ospel en is uitgegroeid tot de volleybalclub voor de gehele gemeente Nederweert.

Ook VC Fortutas kampt met uitdagingen om de trainingen gerealiseerd te krijgen in de sporthal de Bengele in Nederweert.

Wanneer een sportzaal in Ospel gerealiseerd kan worden, biedt dit voor VC Fortutas mogelijkheden om voor trainingen en wedstrijden uit te wijken naar de sportzaal in Ospel.

3.1.7 Stichting Soo Bak-Gi: Taekwon-Do en Tigers

Soo Bak-Gi is een van de gebruikers van de huidige gymzaal in Ospel. Wekelijks sporten er zo'n 65 leden, al vanaf 3 t/m 18 jaar oud. Daarom is het een belangrijke gebruiker. Bij veranderingen rondom de gymzaal is het niet meer dan normaal om de wensen van Soo Bak-Gi mee te nemen.

Belangrijkste vanuit Soo Bak-Gi is dat er minimaal dezelfde gymmaterialen en/of spullen aanwezig zijn zoals nu in de gymzaal Ospel. Denk hierbij aan zachte ballen, korven, kleine matten, dikke mat, lintjes, etc. Daarnaast zouden zij graag weer ruimte zien voor hun materialen/archiefkast

zoals die ook aanwezig is in de huidige gymzaal. Daarin liggen afgeschermd de trapkussentjes, vlaggen, andere duurdere materialen en bepaalde administratie, etc.

Ook zou het in een nieuwe zaal zeer wenselijk zijn dat er een mogelijkheid is om buitenramen te verduisteren en/of de temperatuur te regelen.

In de huidige verouderde gymzaal staat vanaf de middag de zon vol op de ramen wat ervoor zorgt dat de zaal een sauna is en de vloer net een spiegel waar je constant in de zon kijkt. Bij warme weersomstandigheden (boven de 25 °C) en een zonnige dag is er eigenlijk niet te trainen tussen 14.00 en 19.00 uur gedurende de periode maart-oktober. Dat is dus 2/3e deel van het jaar.

Er is daarnaast een uitdrukkelijke wens of aandachtspunt om doorstroom verkeer van de Houwakker goed te regelen (auto's, fietsers en voetgangers).

3.1.8 Jong Nederland Ospel

Jong Nederland Ospel is met 100 leden al meer dan 30 jaar gevestigd aan de houwakker. De vereniging gebruikt het terrein van de gemeente en is zodoende ook een belangrijke partij om mee te nemen in de wensen voor een eventueel nieuw sportpark.

De vereniging heeft aangegeven geen directe eisen aan het terrein te hebben, maar wil aankaarten dat er voldoende parkeergelegenheid moet blijven voor JN Ospel en een veilige manier om de jeugdleden met de fiets of te voet naar de vereniging te laten komen.

Daarnaast maakt JN Ospel momenteel enkele keren per jaar gebruik van de huidige gymzaal voor haar activiteiten. Het zou fijn zijn wanneer een eventuele nieuwe sportzaal ook af te huren is voor de vereniging tegen een schappelijke (de huidige) prijs.

3.1.9 E-Power

Op bedrijventerrein Ketelaarsweg bevindt zich E-power. Met 350 leden is het een jonge sportschool waar jong en oud kan sporten.

E-power heeft aangegeven de ambities te hebben om naast de huidige sportmogelijkheden, ook padel in de toekomst aan te willen gaan bieden.

Indien er een nieuw sportpark gerealiseerd wordt, zou dit mogelijkheden bieden voor het aanleggen van padel banen met aanbod van lessen voor amateurs tot professioneel niveau.

3.1.10 Basisschool de Schrank

Basisschool de Schrank is met 299 leerlingen in 2024 een grote gebruiker van de gymzaal in Ospel.

Met het wegvallen van de gymzaal komt de school voor een grote uitdaging. Lichamelijke Opvoeding (LO) is namelijk een verplicht vak. Alternatieven voor de huidige gymzaal zijn geen goede opties: buiten gym/sporten is niet altijd mogelijk in verband met het weer en uitwijken naar de sporthal in Nederweert brengt kosten (vervoer) met zich mee en gaat koste van belangrijke onderwijstijd.

Voor Basisschool De Schrank is het belangrijk dat zij kunnen blijven voldoen aan de wettelijk vereiste uren bewegingsonderwijs. Ze gebruiken de gymzaal nu vier dagen per week. Bovendien zijn lessen met toestellen moeilijk of soms onmogelijk (denk aan ringzwaaien). Deze lessen zijn onderdeel van het verplichte curriculum. Een nieuwe sportaccommodatie moet voldoen aan de eisen van het onderwijs (minimaal een KVLO-gymzaal) en een standaard onderwijsinventaris

hebben. De school heeft het liefst een nieuwe gymzaal zo dicht mogelijk bij hun eigen gebouw of er aan vast. Een nieuwe gymzaal of een sportaccommodatie bij de voetbalvelden voldoet ook aan de nabijheidseis van het onderwijs (binnen 1.000 meter). Busvervoer van leerlingen naar Nederweert vinden zij minder geschikt, omdat dit ten koste gaat van de onderwijstijd.

Daarnaast heeft de school de gymzaal nodig voor aanvullende activiteiten zoals weerbaarheidstrainingen en gastlessen van verenigingen. De gymzaal wordt ook gebruikt voor dans- en dramalessen, dit buiten de reguliere gymtijden.

Aangezien de gymzaal momenteel naast de school ligt, wordt hij ook formeel gebruik als vluchtplek bij een eventuele ontruiming.

Wij zien als school dat we samen met ouders, de gemeente en met de verenigingen een gezamenlijke opdracht hebben: kinderen opvoeden tot evenwichtige, gelukkige en gezonde mensen. Helaas groeien onze kinderen op in een omgeving met de slechtste luchtkwaliteit van het land. Het zal lange tijd kosten dat te verbeteren.

Waar kunnen we op korte termijn winst behalen als het gaat om een gezonde leefomgeving? Sport speelt een cruciale rol (staat in de conclusie beschreven) als het gaat om welbevinden en gezondheid. En natuurlijk, een nieuwe impuls hieraan kost op de korte termijn geld. Maar het betaalt zich op de lange termijn uit. De vraag is: durft de gemeenteraad die investering voor de lange termijn aan?

Kinderopvang Alles Kids

Kinderopvang Alles Kids huurt op dit moment (tot januari 2024) ruimtes in gemeenschapshuis Haaze-Hoof. Daar hebben zij één groep dagopvang, één peutergroep en één groep Buitenschoolse Opvang (BSO) van 20-24 kinderen. In de basisschool zit ook nog één groep BSO. Alles Kids huurt de gymzaal af en toe voor sportactiviteiten, verschillende vieringen (zoals Sinterklaas) en als uitwijkmogelijkheid bij slecht weer. Zij hebben geen specifieke wensen bovenop de eisen van het onderwijs voor een gymzaal of sportaccommodatie.

3.2 Ontwikkelingen overkoepelend

3.2.1 Vrijwilligerswerk

Een algemene trend die de verenigingen al een tijdje zien, is de bereidheid onder leden tot het doen van vrijwilligerswerk. Het vinden van vrijwilligers en bestuursleden is niet altijd gemakkelijk. Mensen hebben een groot aanbod aan activiteiten. Daarnaast is er een trend van individualisme merkbaar in de maatschappij. Steeds meer mensen zien het hun rechten als individu belangrijker dan de gemeenschap.

Sportverenigingen zijn vaak afhankelijk van vrijwilligers voor het organiseren van activiteiten, trainingen en wedstrijden. Met de afname van vrijwilligerswerk en de toenemende druk op de tijd van ouders en volwassenen, wordt het moeilijker voor verenigingen om voldoende ondersteuning te vinden. Het SCP-rapport "Vrijwilligerswerk in beeld 2019" heeft gerapporteerd dat de bereidheid tot vrijwilligerswerk in Nederland afneemt, wat directe gevolgen heeft voor sportverenigingen.

Wanneer verenigingen de handen in elkaar slaan en bijvoorbeeld een gezamenlijke accommodatie hebben, zijn er minder vrijwilligers nodig voor bijvoorbeeld onderhoud aan gebouw en terrein.

3.2.2 Onderhoud accommodaties

Verschillende accommodaties van sportverenigingen in Ospel hebben de komende jaren onderhoud nodig. Denk hierbij aan het vernieuwen van het dak van de accommodatie van de Handboogschutterij. Maar ook de tennisvelden en bijbehorende accommodaties zijn sterk verouderd. De tennisvelden moeten binnen een paar jaar vernieuwd worden, wil er nog getennist kunnen worden binnen KNLTB verband.

Ook de hondenschool heeft een verouderde accommodatie die dringend opgeknapt moet worden.

Wanneer in een gezamenlijk plan als deze de handen in elkaar geslagen kunnen worden, zou er een mooie nieuwe accommodatie kunnen (en moeten) ontstaan waar meerdere verenigingen nog vele jaren gebruik van kunnen maken.

3.2.3 Recreatief versus prestatief sportklimaat

Het Mulier instituut heeft onderzoek gedaan naar het pedagogisch sportklimaat in Nederland. Aan zowel verenigingsbestuurders als ouders is gevraagd hoe zij hun

vereniging/de sportgroep van hun kind zouden typeren op een schaal van zeer recreatief tot zeer prestatief. Vier op de tien ouders beschouwen de sportgroep van hun kind als meer recreatief dan prestatief gericht, drie op de tien ouders zijn neutraal en iets minder dan drie op de tien vinden het sportteam meer prestatief dan recreatief gericht. Deze verdeling is ongeveer gelijk voor elk type sport. Gemiddeld scoren ouders een 4.4 op de schaal, waarbij 0 staat voor zeer recreatief en 10 voor zeer prestatief.

Figuur 2.4 Mate waarin de vereniging op recreatie of prestatie is gericht, volgens bestuurders (in procenten, n=383)

Figuur 7: mate waarin de sportgroep van het kind recreatie of prestatie gericht is, volgens ouders

Met een sportpark in Ospel is de doelstelling om niet alleen recreatief maar zeker ook prestatief sporten aan te kunnen beïden.

3.2.4 De gymzaal in Ospel

Ospel beschikt over diverse voorzieningen waaronder een gymzaal. De gymzaal dateert uit 1968 en is in eigendom van de gemeente, die ook het beheer en de exploitatie voor haar rekening neemt. De gymzaal wordt gebruikt door basisschool De Schrank en een aantal georganiseerde gebruikers waaronder sportverenigingen. Gemeente Nederweert constateert dat er voor de gymzaal sprake is van een toenemende onderhoudsnoodzaak. Ook is er sprake van energielabel

G. De gemeente staat daarmee voor een verduurzamingsopdracht in de komende jaren als ze wil voldoen aan de laatste wet- en regelgeving.

Er is een onderzoek uitgevoerd door buro Synarchis over de toekomst van binnensport in Ospel.

De conclusies van het rapport zijn dat nieuwbouw de beste optie is. Renoveren en vooral slopen zijn absoluut geen goede oplossingen. Het rapport is december 2023 gedeeld met de gemeenteraad Nederweert.

Hoewel dit niet in het rapport van Synarchis beschreven staat bij de samenvatting en aanbevelingen, heeft de gemeenteraad besloten om alternatieven te gaan onderzoeken voor de gymzaal. Volgens de gemeenteraad zou er geen zicht zijn op meerdere gebruikers van een sportzaal. Dit staat haaks op de input van de verschillende verenigingen die bijgedragen hebben aan dit rapport.

Gymzaal Ospel blijft gedurende het proces in stand, waarbij de gemeente voorziet in de jaarlijkse onderhoudskosten en exploitatiekosten. In overleg met de basisschool wordt gestart met het uitwerken van alternatieven voor het bewegingsonderwijs, waarna gezamenlijk afspraken worden gemaakt over de toekomstige invulling van het bewegingsonderwijs voor basisschool De Schrank.

4 Het belang van sportverenigingen voor de toekomst van leefbaarheid in Ospel

In dit hoofdstuk worden een aantal inzichten uit relevante onderzoeken van erkende instanties besproken. Deze inzichten kunnen als aanvullende onderbouwing worden gezien voor de voorgestelde plannen.

4.1 Tegengaan teruglopende ledenaantallen

De afgelopen jaren hebben sportverenigingen in Nederland te maken gehad met een zorgwekkende trend van teruglopende ledenaantallen. Dit fenomeen heeft meerdere oorzaken, variërend van demografische veranderingen tot veranderende levensstijlen en economische factoren.

Demografische Veranderingen

Een belangrijke reden voor de terugloop in ledenaantallen is de vergrijzing van de bevolking. De daling van het aantal jongeren in veel dorpskernen betekent dat er minder potentiële nieuwe leden zijn om de oudere generaties te vervangen. Volgens het CBS-rapport "Bevolking 2019-2060: groei door migratie" blijft het aandeel ouderen in de bevolking toenemen, terwijl het aantal jongeren afneemt. Dit leidt tot een natuurlijke afname in het ledenbestand van sportverenigingen die traditioneel sterk leunen op jeugdleden.

Veranderende Levensstijlen

Daarnaast hebben veranderende levensstijlen en de opkomst van alternatieve vrijetijdsbestedingen bijgedragen aan de daling van ledenaantallen. De moderne technologie en de toename van digitale entertainmentopties, zoals videogames en streamingdiensten, concurreren met traditionele sportactiviteiten om de vrije tijd van jongeren en volwassenen. Uit het NOC*NSF-rapport "Zo sport Nederland 2020" blijkt dat vooral jongeren vaker kiezen voor individuele sporten of fitnessactiviteiten buiten verenigingsverband om, waardoor traditionele sportverenigingen leden verliezen.

Economische Factoren

Economische factoren spelen ook een rol. De kosten van lidmaatschap, sportkleding en uitrusting kunnen een belemmering vormen voor gezinnen met een lager inkomen. Vooral in tijden van economische onzekerheid of crises, zoals de COVID-19-pandemie, kunnen gezinnen besluiten te bezuinigen op niet-essentiële uitgaven, waaronder sportlidmaatschappen. Het Mulier Instituut heeft in het rapport "De gevolgen van COVID-19 voor de sportsector" aangetoond dat financiële barrières een significante impact hebben op de sportdeelname, vooral onder gezinnen met lagere inkomens.

Conclusie

De teruglopende ledenaantallen bij sportverenigingen zijn het gevolg van een complex samenspel van demografische veranderingen, veranderende levensstijlen, economische factoren en een gebrek aan vrijwilligers. Deze trends onderstrepen de noodzaak voor sportverenigingen om zich aan te passen aan de veranderende omstandigheden door nieuwe strategieën te ontwikkelen om leden aan te trekken en te behouden, en door de barrières voor deelname te verlagen. Het

waarborgen van een levendig verenigingsleven blijft cruciaal voor de sociale en fysieke gezondheid van gemeenschappen zoals Ospel.

4.2 Maatschappelijke waarde van een sport in kleine kernen

Sport speelt een cruciale rol in het leven van mensen, vooral in kleine kernen waar de sociale en economische structuren vaak hechter en meer onderling afhankelijk zijn dan in stedelijke gebieden. De maatschappelijke waarde van sport in deze kleine kernen is veelomvattend en heeft diepgaande effecten op verschillende aspecten van het gemeenschapsleven. Hieronder worden de belangrijkste facetten van deze waarde uiteengezet, met verwijzing naar specifieke bronnen.

Sociale Cohesie en Gemeenschapszin

Sportverenigingen fungeren als ontmoetingsplaatsen waar inwoners van verschillende leeftijden, achtergronden en sociale lagen samenkomen. Dit bevordert sociale interactie en verbindt mensen met elkaar. Volgens een rapport van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), "Sport verenigt, sociaal effect van sportverenigingen" (2017), dragen sportverenigingen significant bij aan de sociale cohesie in gemeenschappen. In kleine kernen, waar iedereen elkaar vaak kent, versterken sportactiviteiten het gemeenschapsgevoel en de onderlinge solidariteit.

Gezondheid en Welzijn

De promotie van lichamelijke activiteit door sport heeft aanzienlijke voordelen voor de gezondheid van de inwoners. Regelmatige deelname aan sportactiviteiten vermindert het risico op chronische ziekten zoals obesitas, diabetes en hart- en vaatziekten. De gezondheidsvoordelen van sport worden uitgebreid besproken in het RIVM-rapport "Sport en bewegen in de buurt: effecten en succesfactoren" (2015). Daarnaast draagt sport bij aan het mentale welzijn door stress te verminderen, zelfvertrouwen te vergroten en gevoelens van depressie en angst te verminderen. In kleine kernen, waar de toegang tot uitgebreide medische voorzieningen soms beperkt is, speelt sport een belangrijke preventieve rol.

Educatieve Waarde

Sport biedt ook educatieve voordelen, vooral voor jongeren. Het leert belangrijke levensvaardigheden zoals discipline, teamwork, doorzettingsvermogen en leiderschap. Het rapport "Jeugd, sport en educatie" van het Mulier Instituut (2018) benadrukt dat deelname aan sport helpt kinderen en jongeren om positieve waarden en normen te ontwikkelen, wat hen ten goede komt in andere aspecten van hun leven, zoals op school en later in hun carrière. In kleine kernen, waar scholen en sportverenigingen vaak nauw samenwerken, wordt deze educatieve waarde nog versterkt.

Economische Impact

Sportactiviteiten en -verenigingen kunnen bijdragen aan de lokale economie door werkgelegenheid te creëren en evenementen aan te trekken die inkomsten genereren voor lokale bedrijven. Volgens het rapport "De economische betekenis van sport" van het Mulier Instituut (2019) dragen sportfaciliteiten bij aan de lokale economie door bezoekers aan te trekken en lokale bedrijven te ondersteunen. Sportfaciliteiten trekken bezoekers van buitenaf, wat bijdraagt aan de omzet van lokale winkels, horeca en andere dienstverleners. Daarnaast kunnen succesvolle sportverenigingen bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de kern voor potentiële nieuwe inwoners, wat de demografische en economische vitaliteit bevordert.

Cultureel Behoud en Traditie

Sport speelt ook een rol in het behoud van lokale culturele tradities en identiteiten. Veel kleine kernen hebben sportverenigingen die diep geworteld zijn in de geschiedenis en cultuur van de gemeenschap. Deze verenigingen organiseren evenementen en rituelen die belangrijke culturele symbolen zijn en bijdragen aan de continuïteit van lokale tradities. Het SCP-rapport "Sport en cultuur in Nederland" (2016) laat zien hoe sport bijdraagt aan het behoud van culturele identiteit en tradities. Dit helpt bij het behouden van een unieke lokale identiteit en het versterken van de culturele cohesie binnen de gemeenschap.

Conclusie

De maatschappelijke waarde van sport in kleine kernen is immens en veelzijdig. Het bevordert sociale cohesie, gezondheid en welzijn, biedt educatieve voordelen, draagt bij aan de lokale economie en helpt bij het behoud van culturele tradities. In dorpskernen zoals Ospel is sport meer dan alleen een recreatieve activiteit; het is een fundamentele pijler van de gemeenschap. Het is daarom van groot belang om sportverenigingen en -faciliteiten te ondersteunen en te koesteren om een vitale, gezonde en samenhangende dorpskern te waarborgen.

4.3 Het belang van goede voorzieningen

In kleine dorpskernen vervullen zowel sportparken als gemeenschapshuizen belangrijke, maar verschillende functies. Beide voorzieningen dragen bij aan het welzijn en de samenhang van de gemeenschap, maar op verschillende manieren en met verschillende doelen. Hieronder worden de specifieke functies en bijdragen van een sportpark en een gemeenschapshuis uiteengezet.

Functie van het Sportpark

Een sportpark is primair gericht op fysieke activiteit en sportbeoefening. Het biedt faciliteiten zoals voetbalvelden, tennisbanen, atletiekbanen, en soms ook binnenaccommodaties voor sporten zoals basketbal en volleybal. De belangrijkste functies van een sportpark zijn:

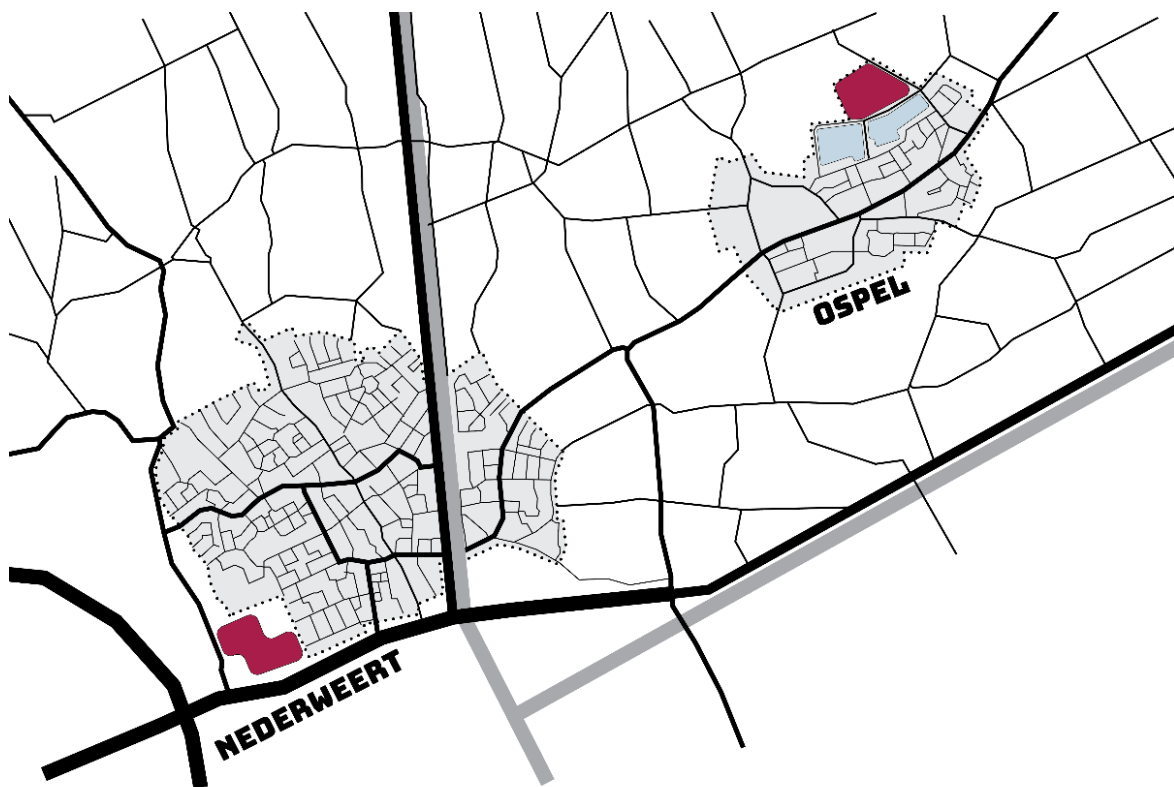
1. **Bevordering van Gezondheid en Fitheid:** Door sportfaciliteiten aan te bieden, moedigt een sportpark inwoners aan om regelmatig te bewegen, wat hun fysieke gezondheid en algehele fitheid ten goede komt. Volgens het RIVM-rapport "Sport en bewegen in de buurt: effecten en succesfactoren" (2015) dragen sportparken bij aan de vermindering van gezondheidsproblemen zoals obesitas en hart- en vaatziekten.
2. **Sociale Interactie en Cohesie:** Sportparken bieden een ontmoetingsplaats voor inwoners van alle leeftijden en achtergronden. Wedstrijden, trainingen en toernooien bevorderen sociale interactie en versterken de onderlinge banden binnen de gemeenschap. Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) benadrukt in "Sport verenigt, sociaal effect van sportverenigingen" (2017) hoe sport verenigingen en parken bijdragen aan sociale cohesie.
3. **Jeugdontwikkeling:** Voor jongeren zijn sportparken plekken waar ze belangrijke levensvaardigheden leren zoals teamwork, discipline en doorzettingsvermogen. Het Mulier Instituut beschrijft in "Jeugd, sport en educatie" (2018) hoe sportactiviteiten bijdragen aan de ontwikkeling van positieve waarden en normen bij jongeren.

5 Sportpark “De Houwakker” als gezamenlijke toekomstvisie voor “groot” Ospel

In dit hoofdstuk wordt een globale uitwerking en situering van het sportpark voorgesteld, nog zonder dat deze in detail is uitgewerkt. Het voorstel is uitsluitend bedoeld ter visualisatie en is geenszins bedoeld als voorkeurs-ontwerp of programma van eisen. Uit nadere studie zal moeten blijken welke ontwerpen realistisch en haalbaar zijn.

5.1 De situering van het beoogde sportpark

In onderstaande schets wordt duidelijk hoe een sportpark op De Houwakker in Ospel kan worden gesitueerd. De locatie aan De Houwakker, aan de Noord-Oostzijde van Ospel is logisch vanwege de reeds aanwezig zijnde sportvelden en ligt pal aan de bebouwde grens (en eventueel een mogelijk uitbreidingsgebied voor woningbouw). Hiermee is het sportpark met binnensport-accommodatie op loopafstand (ook voor de basisschool) bereikbaar voor Ospel. Sportpark De Bengel in Nederweert ligt aan de Zuid-West zijde (aan de kant van Weert), waardoor de situering niet optimaal is voor inwoners van Ospel.

Figuur 8: locatie Sportpark De Bengel in Nederweert en Sportpark De Houwakker Ospel

5.2 De bestaande situatie van Sportpark de Houwakker

Figuur 9: De bestaande situatie van Sportpark de Houwakker met grasvelden gesitueerd aan beide zijden van De Houwakker-straat

5.3 Een mogelijke nieuwe situatie voor Sportpark de Houwakker

Om een sportpark te kunnen realiseren waarop de bestaande Ospelse sportverenigingen zich gezamenlijk kunnen huisvesten zal er een uitbreiding moeten plaatsvinden van de beschikbare ruimte aan de noordzijde van De Houwakker-straat. Hier staat tegenover dat de sportvelden aan de zuidzijde van de Houwakker-straat komen te vervallen en daarmee beschikbaar komen voor bijvoorbeeld woningbouw. Bij verplaatsing van de bestaande tennisvelden aan het Molenpad naar het beoogde nieuwe sportpark komt ook hier ruimte beschikbaar en zou het zinvol kunnen zijn om te onderzoeken of woongebied-ontwikkeling in Ospel haalbaar is in het gehele gebied wat wordt omsloten door Molenpad, Houwakker en Vlut. Hierbij wordt ook verwezen naar eerdere studies die door de Gemeente Nederweert zijn uitgevoerd in ditzelfde gebied.

De concept schetsen in Figuur 10 zijn bedoeld als concept en zijn geen definitieve afmetingen en indeling.

Figuur 10: mogelijke nieuwe situatie/uitbreiding Sportpark De Houwakker

Mogelijke extra voordelen in de nieuwe situatie:

- Voorkomt gevaarlijke situaties met verkeer op de Houwakker-straat en oversteken van de weg naar tegenovergelegen sportvelden in de huidige situatie.
- Verbetert de parkeersituatie langs de Houwakker-straat door uitgebreide nieuwe parkeergelegenheid
- Creëert de mogelijkheid van duurzame gebieds-ontwikkeling door een combinatie van infiltratie, helofyten-filtratie en/of warmte-koude opslag bij de gezamenlijke ontwikkeling van een uitbreiding van het sportpark en woongebied.
- Maakt het mogelijk om bijvoorbeeld een speelterrein, bewegroute, fitnesspark, wandelpaden, pluktuin, skatebaan e.d. in te passen in het plan.
- Kan zodanig worden opgezet dat de binnensport accommodatie (Sportzaal) zodanig wordt gesitueerd dat deze tevens dient als akoestische barrière naar het woongebied, waardoor sterk groeiende sporten zoals Padel mogelijk kunnen worden ingepast.

Extra aandachtspunten voor de nieuwe situatie:

- Een uitbreiding van de bestaande ruimte is noodzakelijk, waarvoor medewerking nodig is van grondeigenaren, zowel voor het sportpark als voor de woongebieden.
- De exploitatie van een dergelijk totaalplan is weliswaar uitdagend, maar wellicht ook haalbaar door meevallers uit woongebied-ontwikkeling op grond die reeds in bezit is van de Gemeente Nederweert. Een andere mogelijke meevaller kan worden gezocht in rijkssubsidies voor duurzame gebiedsontwikkeling (zie ook voordelen).

5.4 De keuze voor een Sportzaal ipv een Gymzaal

Door de Gemeente is (middels bureau Synarchis) onderzoek gedaan naar de (ver-)nieuwbouw van de Gymzaal in Ospel. Hierbij is gekeken naar bezettingsgraad, mogelijke locaties, kosten en wensen van de inwoners van Ospel. In het coalitieakkoord van 2022-2026 van de Gemeente Nederweert is hierover het volgende opgenomen: “We behouden sportvoorzieningen in alle kerkdorpen en richten die in samenspraak met iedere kern in.”

Hierbij dient te worden aangemerkt dat de huidige (lage) bezettingsgraad van de gymzaal in Ospel hoogst waarschijnlijk ook rechtstreeks in verband staat met de (beperkte) mogelijkheden van de gymzaal. Daarnaast is de huidige staat van de gymzaal niet uitnodigend voor het gebruik maken hiervan.

Indien een nieuwe binnensport accommodatie zou kunnen worden gerealiseerd op het nieuwe sportpark dient te worden afgewogen wat de beste keuze is: een gymzaal (ter grote van 1/3 sporthal), een sportzaal (ter grote van 2/3 sporthal) of een volledige sporthal. Uit recent onderzoek van het Mulier Instituut (“Binnensportaccommodaties”, december 2020) blijkt dat er een correlatie bestaat tussen de omvang van de binnensportaccommodatie en de bezettingsgraad: sporthallen hebben de hoogste bezettingsgraad, gymzalen de laagste. Dit is logisch te verklaren door de gebruiksmogelijkheden van de accommodatie: grotere zalen bieden nu eenmaal meer mogelijkheden dan kleinere zalen.

Het advies van de werkgroep is om te onderzoeken of een sportzaal haalbaar is voor Ospel. Een sportzaal (28 x 22 meter met een hoogte van 7 meter) biedt immers veel meer mogelijkheden dan een gymzaal. Trainingen voor bijvoorbeeld handbal, volleybal, basketbal, voetbal, en andere gebruikelijke zaalsporten kunnen gemakkelijk ondergebracht in een sportzaal waardoor eventuele overbezetting van de De Bengelen kan worden ontlast. Daarnaast is een sportzaal geschikt voor nieuwe opkomende sporten zoals bijvoorbeeld pickleball en daarmee dus ook meer toekomstbestendig.

Een sportzaal is ook beter geschikt om grotere evenementen te accommoderen waarvoor het Gemeenschapshuis Haaze-hoof te klein is.

Voor het basisonderwijs biedt een sportzaal ook betere mogelijkheden dan een gymzaal. Denk aan het laten sporten van meerdere of steeds groter wordende klassen, maar ook het aanbieden van andere sporten dan de traditionele gymles.

In lijn met het hiervoor genoemde uitgangspunt in het coalitieakkoord wil de werkgroep in samenspraak met de Gemeente Nederweert kijken naar de mogelijkheid van een sportzaal als onderdeel van het nieuwe sportpark. Bij het kiezen tussen een sportzaal en een gymzaal voor een kleine dorpskern, biedt een sportzaal aanzienlijke voordelen die het de betere keuze maken. Deze voordelen omvatten veelzijdigheid, uitgebreide faciliteiten, en grotere mogelijkheden voor community engagement.

5.5 Draagvlak voor het plan

De werkgroep heeft steeds overleg gevoerd met alle betrokken verenigingen in Ospel aangaande dit rapport. De totstandkoming en conclusies van dit rapport hebben de goedkeuring van de besturen van de betrokken verenigingen. De besturen van deze verenigingen hebben op hun beurt draagvlak verworven onder hun leden.

Daarmee worden het verzoek uit dit rapport breed ondersteund door de Ospelse gemeenschap en kent daarmee een breed draagvlak van zowel direct betrokkenen (verenigingen en hun leden) en indirect betrokkenen (bijvoorbeeld ouders van jeugdleden en inwoners van Ospel die een uitbreiding van het sportpark met bijbehorende faciliteiten een belangrijke verrijking vinden voor de leefbaarheid en sociale cohesie in Ospel).

5.6 De gewenste roadmap en planning

Er is een bepaalde mate van urgentie voor besluitvorming in voorgenomen project. Deze urgentie wordt ingegeven door het feit dat:

- Er een oplossing moet komen voor de vervanging van de huidige gymzaal
- Sommige verenigingen besluiten moeten nemen over vervangingsinvesteringen (zoals bijvoorbeeld TC De Meulenslag), die niet zullen worden gedaan wanneer een nieuw sportpark kan worden gerealiseerd
- De besluitvorming over de wens van RKSVO voor een trainingsveld van kunstgras al (te) lang op zich laat wachten
- De behoefte aan woning ontwikkeling die beter aansluit bij de demografische ontwikkeling in Ospel ook in Ospel nijpend is

Dat houdt in dat de werkgroep streeft naar de volgende ruwe planning:

Fase	Omschrijving	Wanneer gereed
1	Beslissing om haalbaarheidsstudie uit te voeren, budget vrijmaken	Oktober 2024
2	Haalbaarheidsstudie voltooien en besluitvorming tot uitvoering ja/nee	April 2025
3	Project laten uitwerken iom Gemeente en werkgroep	April 2026
4	Realisatie Sportpark De Houwakker	December 2028

5.7 De volgende stappen

De werkgroep is zich ervan bewust dat de realisatie van een nieuw sportpark De Houwakker geen sinecure is en dat een dergelijk project een gedegen aanpak vergt met mogelijk complexe besluitvormingsprocessen.

Vanuit een brede vertegenwoordiging van de Ospelse gemeenschap is de opdracht aan de werkgroep om samen met de Gemeente Nederweert:

- Te komen tot een samenwerking die haalbaarheid hiervan onderzoekt
- Duidelijke afspraken te maken over een haalbaar tijdspad en dit gezamenlijk te bewaken
- Te bewerkstellingen dat de Gemeente het nodige doet om feitelijke realisatie mogelijk te maken (denk aan grondposities en budgetten)

Na overhandiging van dit rapport aan het College van Burgemeester en Wethouders stelt de werkgroep voor om haar plannen voor te leggen aan de Gemeenteraad door middel van een presentatie.

6 Slotbeschouwing en verzoek

De werkgroep is van mening dat de realisatie van Sportpark De Houwakker een cruciale stap is voor de toekomst van Ospel en omstreken. Het is voor de hele gemeente van toegevoegde waarde. De huidige situatie van de sportaccommodaties en de daaruit voortvloeiende uitdagingen maken duidelijk dat er behoefte is aan modernisering en centralisering van de sportfaciliteiten in het dorp. Dit rapport heeft de haalbaarheid en voordelen van een dergelijk sportpark uitgebreid onderzocht en de resultaten zijn veelbelovend.

Een sportpark biedt niet alleen een oplossing voor de verouderde gymzaal, maar voorziet ook in de behoeften van verschillende sportverenigingen die momenteel kampen met beperkte en verouderde faciliteiten. Door een moderne sportzaal te bouwen in plaats van een traditionele gymzaal, wordt de veelzijdigheid en bruikbaarheid van de ruimte aanzienlijk vergroot. Dit biedt ruimte voor zowel traditionele zaalsporten als opkomende sporten zoals pickleball en padel, waardoor de sportparticipatie onder de bevolking wordt gestimuleerd en een breed scala aan activiteiten mogelijk wordt.

De maatschappelijke waarde van sport in kleine kernen zoals Ospel kan niet worden onderschat. Sportverenigingen spelen een essentiële rol in het bevorderen van sociale cohesie, gezondheid en welzijn. Ze fungeren als ontmoetingsplaatsen waar mensen van alle leeftijden en achtergronden samenkomen, wat bijdraagt aan een sterker en hechter gemeenschapsgevoel. Uit rapporten blijkt dat sportverenigingen een significant positief effect hebben op de sociale cohesie en de leefbaarheid in dorpskernen.

6.1 Verzoek

1. Haalbaarheidsstudie: Start met een grondige haalbaarheidsstudie om de technische en financiële aspecten van het sportpark in kaart te brengen. Deze studie moet klaar zijn in april 2025.
2. Betrekken van de gemeenschap: Blijf de lokale gemeenschap en alle belanghebbenden actief betrekken bij de planning en ontwikkeling van het sportpark om een breed draagvlak te verzekeren.
3. Samenwerking binnen de gemeente: Werk nauw samen binnen de Gemeente Nederweert om de benodigde grondposities en budgetten veilig te stellen. Duidelijke afspraken over tijdspaden en verantwoordelijkheden zijn essentieel voor een succesvolle realisatie.
4. Focus op veelzijdigheid: Kies voor de bouw van een sportzaal in plaats van een gymzaal. Dit biedt meer mogelijkheden voor verschillende sporten en evenementen, waardoor de zaal een centraal punt in de gemeenschap wordt en beter aansluit bij de toekomstige behoeften.
5. Promotie en communicatie: Ontwikkel een communicatieplan om de voordelen en mogelijkheden van het nieuwe sportpark breed uit te dragen binnen de gemeenschap. Dit helpt om de betrokkenheid en steun van de inwoners te behouden en te versterken.
6. Monitoring en evaluatie: Voer een continue monitoring en evaluatie uit van de voortgang en effecten van het sportparkproject. Dit zorgt ervoor dat eventuele problemen tijdig worden geïdentificeerd en aangepakt.

Betrek bij elk van deze punten de leden van de werkgroep.

Met dit rapport en verzoekpunten is de werkgroep ervan overtuigd dat de realisatie van Sportpark De Houwakker een positieve en duurzame bijdrage zal leveren aan de leefbaarheid en vitaliteit van Ospel. De gezamenlijke inzet van de gemeenschap en de gemeente is hierbij van cruciaal belang voor het succes van dit project.

7 Referenties en Bijlagen

- [1] Dorps Ontwikkelings Visie, 2009. buro Vorkmeer in samenwerking met Dorpsraad Ospel
- [2] Visiedocument: 'Fan van Doospel', Dorpsraad Ospel, aangejaagd door Buro Negen
- [3] Rapport Gymzaal, Buro Synarchis

- [4] Presentatie ‘, buro Negen
- [5] Allecijfers.nl
- [6] CBS - Centraal Bureau voor de Statistiek, "Bevolking 2019-2060: groei door migratie".
- [7] SCP, "Sport en cultuur in Nederland" (2016).
- [8] Mulier Instituut, "Sportaccommodaties in Nederland" (2017).
- [9] NOC*NSF, "Het gebruik van sportaccommodaties" (2018).
- [10] NOC*NSF - Nederlandse Omroep Stichting / Nederlandse Sport Federatie, "Zo sport Nederland 2020".
- [11] Mulier Instituut - Onderzoeksinstituut voor sport en beweging, "De gevolgen van COVID-19 voor de sportsector".
- [12] SCP - Sociaal en Cultureel Planbureau, "Vrijwilligerswerk in beeld 2019".
- [13] SCP, "Sport verenigt, sociaal effect van sportverenigingen" (2017).
- [14] RIVM, "Sport en bewegen in de buurt: effecten en succesfactoren" (2015).
- [15] Mulier Instituut, "Jeugd, sport en educatie" (2018).
- [16] Mulier Instituut, "De economische betekenis van sport" (2019).
- [17] Kenniscentrum Sport & Bewegen, "Investeren in sportaccommodaties" (2019).